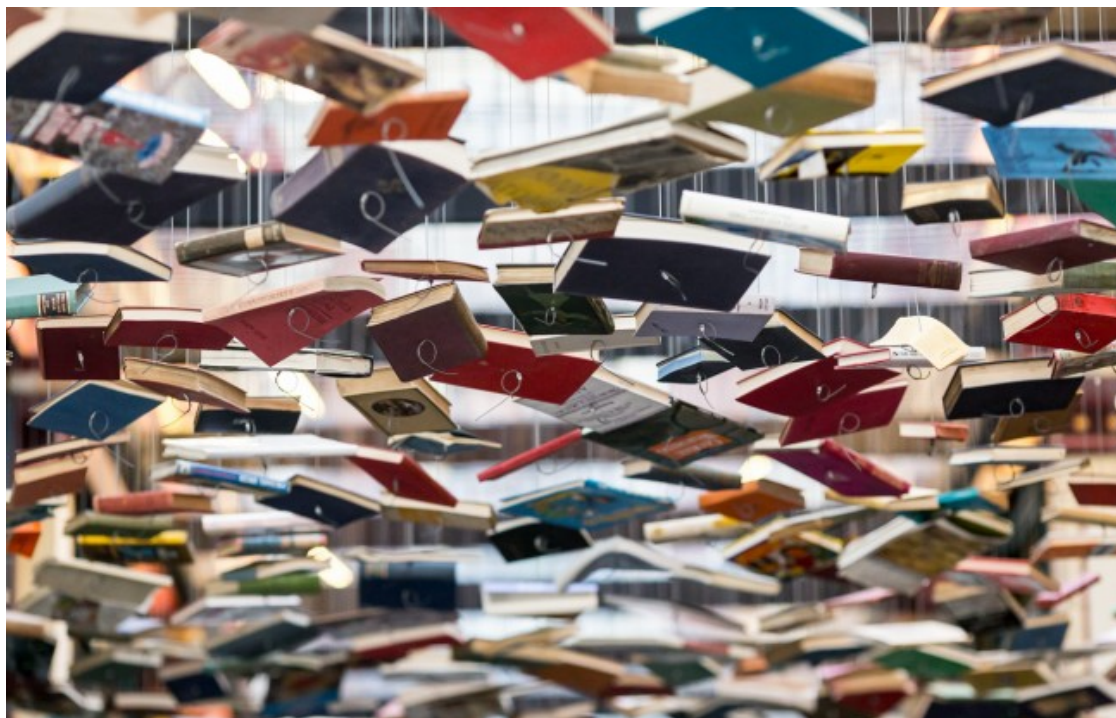

La dimensió desconeguda

Els alumnes es graduen sense saber un borrall de literatura i això no sembla que ens amoïni gaire

La literatura a l'ensenyament penja d'un fil. Foto: Dave Pearce

Fa dues setmanes el col·lectiu Pere Quart va publicar un manifest (https://www.change.org/p/directora-general-de-sos-literatura-a-l-ensenyament?recruiter=17600411&utm_source=share_for_starters&utm_medium=copyLink) amb un nom prou dramàtic: *SOS literatura a l'ensenyament*. A hores d'ara l'han signat més de 1700 persones i cada dia s'hi van sumant més signatures. Hi han donat suport escriptors com Jaume Cabré, Carme Riera, Quim Monzó, Enric Casasses, Marc Romera, Lluís Calvo, Empar Moliner, Imma Monsó, Maria Barbal, Narcís Comadira, Maria Antònia Oliver, Manuel Baixauli, Eduard Màrquez, Joan-Lluís Lluís, Vicenç Pagès Jordà, Joaquim Carbó. Maite Carranza Miquel Desclot, Genís Sinca, Dolors Miquel, Biel Mesquida, Sílvia Soler, Laura Borràs i entitats importants com PEN Club, la Societat Catalana de Llengua i Literatura (IEC), AELC, Societat Verdager, Espais Escrits... i anem sumant.

Però, per què el professorat de literatura catalana demanem SOS?

Suposo que aviat ens posarem d'acord si diem que tenim una literatura per estar-ne orgullosos, que és un tresor que ens cal conservar i que ens cal saber transmetre. Ens posarem d'acord si diem que hi ha paraules que mereixen ser llegides, amb calma, sospesant-les, perquè ens les fem nostres i continuïn en nosaltres com un patrimoni viu. També ens avindrem a assenyalar que tenim unes aules plenes de nois i noies -massa plenes, però aquesta és una altra guerra- capaços d'aprendre i gaudir aquest tresor literari. Disposem de centenars de recursos (llibres de text més

o menys magnífics amb uns índexs d'un optimisme tràgicòmic i centenars, també, de recursos digitals que són una meravella: no em digueu que no és una meravella poder escoltar i veure, per exemple, la Sílvia Pérez Cruz cantant per a nosaltres les *Corrandes d'exili*, o sentir i veure Raimon cantant Ausiàs March o la veu d'Ovidi recitant *Els amants* de Vicent Estellés, etc). I finalment, tenim també, encara, un professorat que estima la literatura i el seu ofici. Ei, sí, també hi comptem. Hi ha un professorat que estima el seu ofici, que és el d'ensenyar. Bé, doncs, si tenim tot això, on rau el problema? Per què posem el crit al cel?

Perquè tot això no és res, si no es garanteixen les condicions per fer-ho bé. I no hi són. No s'hi val a emmascarar-ho més. No ens enganyem. Ja no és cosa de l'enemic nacional. **A l'ESO el coneixement de la literatura catalana és llastimosament molt escarransit. La literatura catalana és, ara per ara, un apèndix incòmode, un apartat marginal que, davant tantes urgències com tenim, queda sempre arraconada com la Ventafocs.** Talment com si fos un luxe innecessari o una incomoditat que alguns ?repatanis? ens entestem a no oblidar. Tant se val: s'hi passa de puntetes. Amb el nas tapat. Amb prou feines se'n fan quatre pinzellades i avall. El panorama és desolador: milers d'alumnes es graduen sense saber un borrall de literatura i això no sembla que ens amoïni gaire. **Ens fem un fart de parlar de competències, fem discursos pedagògics a tort i a dret, ben bé com cortines de fum perquè no es vegi la magnitud del desastre que hem cuinat nosaltres sols.** Parlem de tant en tant de la dimensió literària. Dimensió literària? Més aviat podríem dir la dimensió desconeguda. Us convido a avaluar-ho.

Dit això, a batxillerat, la dedicació lectiva a la matèria de llengua catalana i literatura que enguany havia guanyat una mitja hora setmanal (!) -que es repartia amb llengua i literatura castellana- es torna a perdre. Ara hi és, ara no hi és. Com un miratge: l'hora s'ha esvaït. Estem demanant als nostres nostres representants polítics que rectifiquin aquesta reculada, que demostrin que tenen la voluntat política d'esmenar-ho. **Que retornin com a mínim aquesta hora i que estudiïn amb tota la imaginació possible com podem dedicar-hi el temps que es mereix.** De moment, però, no hem obtingut cap compromís i el que és segur és que el decret que preval ens obliga de nou, per al curs que ve (2016-2017), a tornar enrere: dues hores de dedicació lectiva setmanal i va que xuta. Si sabem de què parlem, si us estimeu i coneixeu una mica aquest tresor, sabreu que és un mal tracte.

Qualsevol professor i alumne responsable sap què significa això: vol dir fer les classes escopetejats, amb l'angoixa i la mala consciència de no poder aprofundir en res. Passem rabent damunt els moviments, els autors i les seves obres, deixant-ne molts a l'estacada. Perquè si hi aprofundeixes i t'hi entretens una mica, una miconna, just per llegir, per analitzar, per fer-ho gaudir, saps que hauràs de córrer de seguida, i de deixar al marge, històries i textos, caiguts en una cursa sense alè, desconeguts segurament per sempre. Per tant, els profes de lite que estimem la lite i l'ofici ens hi fem mala sang. Però aquest patiment no és pas el protagonista de la història. El que fa patir de debò i creiem que hauria de ser responsabilitat de tots és la desídia, l'apatia i les conseqüències de deixar enrere aquest tipus de saber.

Ens dol que es banalitzï la literatura, que es residualitzï. Ens dol que es dubti de la bondat d'aquest coneixement. Ens dol que a aquells que s'omplen la boca parlant de l'educació i del nou país i tralarà, els repampimfli si aquest patrimoni es va perdent. Per tot això, cantem la cançó de l'enfadós i exigim que se'n garanteixi la transmissió. I no ens cansarem de cantar-la mentre ens quedi una mica de veu, d'esma i continuï vibrant i viu el nostre amor per la literatura del nostre país i pel nostre ofici.

* *En nom del Col·lectiu Pere Quart*